N°. 58. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Zondag en Maandag 9 *en* 10 *Maart.*

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — De belgische afgevaardigden hebben zich gisteren met onderscheiden onderwerpen bezig gehouden. In den aanvang der zitting las de heer *Dupuidt* een ontwerp voor, 't welk hij naderhand ontwikkelde, en dat strekken moest tot het verleenen van autorisatie aan het belgisch bestuur voor het aangaan eener leening van 16 millioen fr., tegen den intrest van 5 pCt., af te lossen binnen den tijd van drie jaren, en waarvan het montant gebruikt zou worden tot het aanleggen van een aantal wegen in de onderscheidene belgische gewesten. Er werd zonder discussie besloten, dit voorstel in nadere overweging te nemen. Daarop werd door de kamer een ontwerp aangenomen betreffende de verdeeling der som van ongeveer 5½ millioen fr., voor oorlogscredieten op de dienst van 1832; voorts een ontwerp tot verlaging van de regten op den in- en uitvoer van beenderen. Eindelijk werden de beraadslagingen opgevat over een ontwerp van wet betreffende de vondelingen; deze komen tegenwoordig ten laste der gemeenten; het bestuur wil bij de aanhangige wet, dat de kosten voor dezelven voor gewestelijke rekening komen, terwijl de centrale sectie verlangt, dat zij door den staat gezamenlijk met de gestichten welke eigene fondsen bezitten gedragen worden. De beraadslagingen over deze kwestie worden heden voortgezet.

Volgens *l'Union* heeft de centrale sectie der afgevaardigden, bij meerderheid, zich vereenigd met het voorstel van het bestuur tot regeling van de attributien der gewestelijke en plaatselijke besturen. De heer *Behr* was tot rapporteur benoemd.

De senaat, die gisteren insgelijks moest vergaderen, was niet in genoegzaam getal opgekomen.

— *l'Emancipation* geeft een berigt, uit Luxemburg door hem zoo hij zegt ontvangen, waarin de aanstaande terugkomst van den Prins *van Hessen Homburg* in de vesting aangekondigd wordt, om het opperbevel over dezelve weder te aanvaarden, 't welk in deszelfs afwezen door den generaal *Dumoulin*, ad interim, is waar-[illegible]

— De kolonel *Loos*, tot den staf van voorst *Leopold* behoorende, is tot groot-prevoost van het belgisch leger benoemd.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 97; Braz. 72; Sp. perpet. 59⅞, 60⅛; 3 pCt. 40, 40⅛; Uitgest. 14¼; Sicil. en R. L. 92.

F R A N K R I J K.

PARIJS, den 5den Maart.

In de kamer van afgevaardigden werd gisteren rapport uitgebragt over eene voordragt van het gouvernement, om de wet van 21 April 1832, waarbij aan het bestuur de bevoegdheid is gegeven, de vreemde uitgewekenen een vast verblijf aan te wijzen, en wanneer zij de openbare orde verstoren, het Fransche grondgebied te doen ruimen, nog voor een jaar in werking te houden. De commissie van onderzoek was zoozeer van de noodzakelijkheid van dien maatregel overtuigd, dat zij met eenparige stemmen aan de kamer heeft voorgesteld, dien termijn tot het einde der zitting van 1836, dat is, tot twee volle jaren te verlengen, en daarenboven aan denzelven maatregel nog meer nadruk bij te zetten, door die uitgewekenen, die, hetzij op bekomen last, het grondgebied niet onmiddelijk verlaten, hetzij zonder autorisatie terugkeeren, met eene gevangenisstraf van twee tot zes maanden te bedreigen.

In de zitting van heden werd door den heer *Salverte* op nieuw het voornemen te kennen gegeven, den minister van binnenlandsche zaken eenige inlichtingen te vragen, omtrent de maatregelen van policie in de vorige week genomen. Bij deze gelegenheid ontstond er eene hevige discussie over de kwestie, of hij als afgevaardigde daartoe het onbetwistbaar regt had, dan wel of de kamer vooraf hare toestemming moest verleenen; het eerste werd door de oppositie, het laatste door de ministerielen beweerd. Nadat men van beide zijden alle bedenkingen had doen gelden is eindelijk bij meerderheid besloten, dat er steeds eene voorafgaande autorisatie noodig was, die echter in dit geval onmiddellijk daarna met algemeene stemmen, en onder bepaling dat men morgen den heer *Salverte* het woord zoude geven, is verleend.

— Van Lyon en St. Etienne meldt men, dat de rust aldaar volkomen is hersteld, en de werklieden hunnen arbeid hebben hervat. Intusschen houdt zich thans de regterlijke magt met het onderzoek, niet alleen der gepleegde misdaden, maar ook der zamenspanningen, bezig. Men wil te St. Etienne eene volkomen georganiseerden zamenzwering van republikeinen, die ook elders weerklank en in de hoofdstad haren oorsprong vond, hebben ontdekt. De hoofdaanleggers zouden zich door de vlugt hebben gered, terwijl vele andere deelgenooten, die het aan de middelen ontbrak, in hechtenis zijn genomen.

— De heer *Kauffman*, sints nagenoeg twee jaren door het Belgisch bewind tot gezant aan het hof van Spanje benoemd, is gisteren alhier aangekomen en begeeft zich naar Madrid, om ware 't mogelijk, van het tegenwoordige ministerie, de erkenning van den Belgischen staat, die immer door den heer *de Zea* geweigerd werd, te verkrijgen.

— Sints eenige dagen wordt er ter beurze eenen buitengewonen handel, vooral ook in fransche effecten gedreven. Men brengt zulks in verband met eene nieuwe leening welke eerstdaags tot dekking der vlottende schuld, zoude worden uitgeschreven.

Heden (5 *Maart*) waren genoteerd: 5 pCt. kont. 106,35; op tijd 106,60; 3 pCt. kont. 77,35; op tijd 77,50; Nap. renten kont. 93,20; op tijd 93,35; Sp. perpet. kont. 61⅝; op tijd 61⅝; 3 pCt. kont. en op tijd 39¾; Cortes geopend 27.

N E D E R L A N D E N.

BREDA, den 8sten Maart.

In den nacht van woensdag op donderdag is te Amsterdam plotseling overleden de pruissische konsul-generaal aldaar, de geheimraad *van Beeck Vollenhoven*, ridder van onderscheidene orders en algemeen geacht koopman.

— In buitenlandsche bladen wordt gesproken van eene in overleg zijnde huwelijks-verbindtenis, tusschen Z. K. H. den Erfprins, oudsten Zoon van den Prins *van Oranje*, en de oudste dochter van Keizer *Nicolaas*.

— In een artikel van den *Courrier de la Meuse* ter aanprijzing van het ontwerp voor de daarstelling eener katholijke universiteit in Belgie, volgens het dezer dagen daarvan door de belgische bisschoppen gegeven mandement, komt onder anderen ook het volgende voor: » Dat dan de ijver van de katholijke Belgen die van de liberale Belgen aanzette, en dat ook Brussel zijne vrije [illegible] hebben, wij hebben daar niets in te brengen. Wij willen dat de mededinging elkeen vrij sta. Twee inrigtingen van dien aard, alhoewel van onderscheiden geest, kunnen neven elkander zeer wel bestaan. Men zal daardoor bovendien eene groote ondervinding verkrijgen; het zal eene proef zijn, die waardig is de aandacht van geheel Europa te vestigen." De katholijke godsdienst vervolgt genoemd blad verder, zou tegen het liberalismus in een strijdperk treden, waarin men altijd had beweerd, dat het voordeel aan de zijde der laatste was. Het katholijk Belgie zou dit punt beslechten, en door de vruchten, die bovengemelde inrigting zoude opleveren, de ten deze ingebragte beschuldigingen beantwoorden.

— Van Maltha wordt van den 15den februarij geschreven, dat het aldaar van Londen aangekomen schip *Meteor*, terwijl men bezig was deszelfs lading, uit buskruid bestaande, te lossen, nadat omtrent twee honderd vaatjes gelost waren, plotselijk vuur gevat heeft en met manschap en al in de lucht gesprongen is. De in de nabijheid van den *Meteor* liggende schepen hadden bij dit ongeval slechts geringe schade bekomen.

'S GRAVENHAGE, den 7den Maart.

Heden heeft het hof van assises van Holland, zuider-kwartier, zich met het regtsgeding bezig gehouden van *Constant Pellari*, zich ook *Carrara* noemende; oud 52 à 53 jaren, geboren te Wick kanton Tessin, in Zwitserland, koopman en fabrikant, te Brussel, laatstelijk te New York gewoond hebbende, en zich tegenwoordig te 's Hage bevindende, die beschuldigd is, van des nachts gepleegden diefstal, door middel van inklimming en in- en uitwendige braak, en wel in een bewoond huis; welke misdaad is gepleegd in den nacht van den 25 op 26 September 1829, in het paleis van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, te Brussel. Welligt ware deze zaak alsnog heden uitgesteld, indien niet een der getuigen in deze zaak, de gewezene kamenier van H. K. K. H. de Prinses *van Oranje*, die zich sedert lange te Petersburg bevond, *Tschernischeff* genaamd, gisteren avond eindelijk in deze residentie was aangekomen. Reeds vroeg was dan ook de vergaderzaal van het hof vol toehoorders, en is men in de eerste plaats tot het verhoor van den beschuldigde overgegaan, alsmede der getuigen, welke mededeelingen gaven omtrent de toedragt der ontdekking van den diefstal te Brussel, welke, gelijk bekend is, op een oogenblik plaats vond, dat Z. K. H. de Prins *van Oranje* zich afwezig bevond en H. K. K. H. het paleis te Tervueren betrokken had. Bij de opening der debatten, [illegible]

generaal *van Hemert* den geheelen zamenloop van omstandigheden in deze zaak nagegaan, en de wijze ontwikkeld, waarop, na twee jaren, dat de misdaad is gepleegd, dezelve, door de hulp der Voorzienigheid, is uitgekomen en de schuldige, door een zijner zoogenaamde vrienden, die op de uitgeloofde premie het oog gevestigd had, aan het geregt is kenbaar geworden. Hij betoogde, dat er geen twijfel bestaan kon, dat *Pollari* de ware schuldige was, en ten overvloede was zijne bekentenis der misdaad in regters handen. Hij ging den levensloop van den beschuldigde na, en trachtte daaruit af te leiden, dat hij steeds een misdadiger in zijn hart geweest was, en in Frankrijk reeds eene veroordeeling had ondergaan, doch vervolgens naar Brussel was geweeken. Hij weidde uit over het verheelen der gestolen voorwerpen door *Pollari* tot het uiterste toe, en leidde daaruit af, dat hij dezelve aan het oog der wereld wilde onttrekken. Mogt men welligt aanmerken, dat zijne eerste gezegden, van de edelgesteenten gevonden, of gekocht te hebben, waarheid behelsden, dan bleek het toch, dat hij van den diefstal had kennis gedragen, de edelgesteenten genomen of gekocht had, wetende dat dezelve gestolen waren, en daardoor vielen hem dezelfde straffen ten deel, alsof hij de misdaad zelf begaan had. Had hij tijdens de gepleegde misdaad, voor het hoog-geregtshof te Brussel te regt gestaan, dan zoude hem den carcan en eene gevangenisstraf, niet te bovengaande den tijd van twintig jaren, zijn opgelegd; maar in 1813, beide deze strafbepalingen in Noord-Nederland zijnde afgeschaft, zoo stelde de advokaat-generaal, overeenkomstig de hier bestaande strafwetten, als eisch in, eene tentoonstelling op een schavot, eene gevangenisstraf van vijftien jaren en de kosten van het proces, zelfs bij lijfsdwang te verhalen. Deze straf, het maximum 't welk men op de gepleegde misdaad konde stellen, kon, meende de advocaat-geneaal, niet te zwaar geacht worden, wanneer men in aanmerking nam, de stoutmoedigheid van den beschuldigde, zijne hardnekkigheid gedurende het geding, de waarde der gestolen voorwerpen, en de belangrijkheid van den diefstal, in een Vorstelijk paleis gepleegd.

De raadsman van den beschuldigde, de advokaat *de Bas*, uit deze residentie, verdedigde, in eene zeer uitvoerige pleitrede, den beschuldigde. Naar zijne meening, was de schuldpligtigheid van *Pollari* in geenendeele gebleken. Niet een eenige getuige was er aanwezig, die hem daarvan konde beschuldigen; niet een eenige die *Pollari* kende, of nog veel minder bij het bewerkstelligen van den diefstal was tegenwoordig geweest. Alles berustte slechts op de verklaringen van een man, wiens gedrag alles behalve buiten verdenking was, die reeds eenmaal uit de gevangenis te Orleans, waar hij, na eene schavotstraf te hebben ondergaan, zich bevond, was ontsnapt, en die bij den Nederlandschen Regter, wien het alleen om overtuiging te doen was, niet konde gelden. Zijns inziens, was het alzoo eene zekere daadzaak, dat de schuld van *Pollari* niet genoegzaam was bewezen, en dat, indien men de zaak wel overweegde, en gadesloeg de bijzonderheden, welke in den beginne, toen de diefstal gepleegd was, verhaald en openbaar gemaakt werden, de misdaad ook waarschijnlijk door *Pollari* niet kon zijn bedreven, daar het algemeen gevoelen was, dat door hulp van binnen, de misdadigers in de handen moest zijn gewerkt; dat, er geen bewijs voorhanden was, dat de misdadigers zich in het paleis begeven hebben; dat het moeijelijk was te vooronderstellen, dat iemand, onbekend in het paleis, en zonder hulp, de vertrekken kende, waarin zich de kleinodien bevonden; en bovendien nooit een enkel misdadiger deze groote diefstal konde hebben gepleegd. Maar *Pollari* had de misdaad, zegt men, bekend. Dit was geenszins, zijns erachtens, het geval: zijne bekentenissen waren telkens in strijd geweest; hij had niets bekend, maar hoelanger dat het regtsgeding duurde, alles op het slot maar toegestemd, om er een einde aan te maken; hij had toegestemd op de vragen, die hem telkens werden gedaan, en den eenen logen op den anderen gestapeld, zoodat niets duidelijk, maar de bekentenis geheel verward was, en dezelve kon worden aangemerkt als uit wanhoop te zijn gescheid. Het was ook op dien grond, dat de beschuldigde geweigerd had, om de onbevoegdheid der regtbank in zijne zaak als eene incidentele questie vooruit te zetten. De misdaad is toch gepleegd niet onder het ressort van het hof, waarvoor hij thans te regt staat; en het zou alleen te Brussel, waar de misdaad gepleegd was, kunnen zijn, dat men deze zaak tot rijpheid zoude kunnen brengen. Maar van die incidentele questie had de beschuldigde ook al afgezien, om maar een einde aan zijn geding te zien. In allen gevalle, was het opmerkelijk, dat indien men van de beschuldiging zoo overtuigd was, als het publiek ministerie voorgeeft, men *Pollari* in October 1831, toen hij herwaarts uit New-Yorck werd overgebragt, eene maand lang in deze residentie op vrije voeten heeft gelaten, eerst in 1834 zijne zaak behandelt, en hem al bij voorraad eene gevangenisstraf van ruim twee jaren heeft doen ondergaan, welker einde hij, tegen welken prijs ook, thans schijnt te willen koopen. Zijne overbrenging naar herwaarts konde hij evenmin met stilzwijgen voorbijgaan. Op welk bevel had die overvoering plaats gehad? Geen regter had daartoe bevel gegeven, en in een constitutionelen staat konde men daarover wel zijne bevreemding betuigen. Wel had men gezegd, dat het gouvernement daartoe last had gegeven, maar het oog op art. 168 der grondwet vestigende, las hij daar, dat geene in hechtenisneming dan op bevel des regters mogt plaats vinden, hetgeen hier niet is geschied. Eindelijk meende hij, dat, bij de overweging van eenen gepleegden diefstal, de meerdere of mindere waarde van het gestolen goed, noch het plaats hebben van denzelven in een vorstelijk paleis of eene geringe woning, in aanmerking konden komen, de misdaad alleen moest werden gestraft. Hij geloofde niet, dat die hier bewezen was en wachtte met gelatenheid het besluit van het hof af.

De beschuldigde *Pollari* deed zich thans met eene zwakke stem hooren, sprak weinige woorden, welke hierop nederkwamen, dat hij, na zoo veel tijd reeds te dezer zake in de gevangenis te hebben gezucht, met gelatenheid het besluit van het hof te gemoet zag en zich in de handen van den Koning en de Goddelijke Voorzienigheid stelde.

De advokaat-generaal deed zich andermaal hooren, en betoogde, dat het eene dwaze stelling was, dat de beschuldigde, omdat hij twee jaren in de gevangenis gezeten heeft, thans uit wanhoop maar alles bekennen zou en zich eene schavotstraf en gevangenisstraf van vijftien jaren zou op den hals halen. Doch alle stukken, de bekentenis, de ingewonnen berigten, de afgelegde getuigen van de personen in het paleis, maar bovendien de herinneringen, welke *Polari* zelf had kenbaar gemaakt en opgehaald, getuigden genoegzaam tegen hem.

De verdediger des beschuldigden beantwoordde wederom den advokaat-generaal, en meende, dat het zonderling geheeten mogt worden, dat men iemand van eene misdaad beschuldigt, wiens schuldpligtigheid niet overtuigend is gebleken, aan wien niets meer van de gepleegde daad te binnen schiet, die niet meer weet, of het den nacht op den 5 en 6 September 1829 helder dan wel duister geweest is, en wiens zwak gestel hem tot allerlei tegenstrijdige verklaringen noopt. Met zoo te handelen, als hij thans doet, denkt *Pollari* geenszins eenige straf te ondergaan, maar, door het regt van gratie, van Z. M. remissie van straf te bekomen.

Ten over vijf ure verklaarde de president van het hof de debatten gesloten, en bepaalde den dag van morgen, en wel ten twaalf ure, tot het uitbrengen van het vonnis.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 5den Maart.

Van de russische grenzen wordt het volgende geschreven: »Men schijnt zich nu omtrent de oostersche zaken verstaan te hebben, en alle partijen hebben besloten den uitslag af te wachten, daar er nu geene kwestie meer is van nieuwe engelsche en fransche vorderingen en de toestand der Porte thans voor gunstiger dan voorheen gehouden wordt. De engelsche en fransche natiën kunnen zich gelukkig achten, wanneer de overige aangelegenheden van Europa zoo rustig afloopen als die van het Oosten; de spaansche en portugesche verwikkelingen, bij voorbeeld, zijn door geene traktaten op te lossen, en de verwijdering van den heer *Zea* uit het ministerie bewijst genoegzaam, welke voornemens de partij der beweging op het Schiereiland heeft en wat van die zijde te verwachten is. Het russisch kabinet, dat zijne erkenning van de jonge koningin verbonden had aan het bestuur van *Zea*, ziet zich zeer teleurgesteld, oordeelt de monarchie in Spanje verloren en zal niets ten voordeele van het regentschap verrigten, zoolang de koningsgezinden de lijdende partij uitmaken."

— Op den 1sten dezer is te Munchen de commissie der kamer van afgevaardigden, met het onderzoek der geloofsbrieven belast, bijeengekomen. De plegtige opening der zitting zal waarschijnlijk tusschen den 10den en 15den plaats hebben.

— Te Neuenburg zijn op zondag den 23sten februarij nieuwe ongeregeldheden voorgevallen. De verbittering der menigte tegen de zoogenaamde *Mommiers*, of pietisten gaf daartoe aanleiding.

— Het uitvoerend bewind van het kanton Waad, heeft bij dat van Bern op de weder toelating der uitgewekenen, die het voorstel van het Fransch gouvernement van de hand wezen, aangedrongen.

Op den 26sten der vorige maand werd te Zafingen eene algemeene vergadering van afgevaardigden der schutters-vereenigingen, uit onderscheidene zwitsersche kantons, gehouden. Derzelver doel was de instelling eener zoogenaamde raad van herziening der bondsakte in overweging te nemen; en werkelijk werd daartoe door den bekenden Dr. *Troxler* een voorstel gedaan. Toen men evenwel die inrigting in derzelver aard en werkzaamheden zoude bepalen, ontstond er een zoodanig verschil van gevoelen, dat men zonder eenig ander besluit, dan een dank-adres aan den grootenraad van het kanton Bern, na hevige discussien, zeer missnoegd uiteen ging.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Men schrijft uit *München*, dat aldaar op den 26 Februarij in den ouderdom van 63 jaren is overleden de Heer SENEFELDER, die opgegeven wordt als de uitvinder te zijn van de Steendrukkunst.

FRANKRIJK. — Het aantal geschriften in het afgeloopen jaar in *Frankrijk* uitgekomen, bedraagt 7,011. Daaronder bevinden zich 275 van Dichtkunst of rijmelarij, 532 tot de natuur- genees- of staatshuishoudkundige wetenschappen behoorende, 355 Romans of verdichte verhalen, 213 van geschiedkundigen aard of gebeurde zaken betreffende, 102 van wijsbegeerte, 170 werken betreffende de kunsten en reisbeschrijvingen, 225 geschriften tot stichting en godgeleerdheid, 179 tooneelstukken, 604 in vreemde talen, terwijl de overige 4846 blaadjes en vlugschriften van allerlei aard zijn. — Men telt tegenwoordig te *Parijs* 593 schilders in olijverw en miniatuur, behalve nog 431 huis- glas- rijtuig en behangselschilders; voorts 366 architekten; 130 beeldhouwers en vervaardigers van huissieraden, 373 stempelsnijders, graveurs in hout, metaal, glas en edelgesteenten, zoowel met figuren, als letters, muzijkwerk, landkaarten, als allerlei ander graveer- en etswerk. — Op den 1sten dezer maand heeft CHATEAUBRIAND van een gedeelte der studerende jeugd te *Parijs* een treffend eerbewijs ontvangen. In het *Collège de France* was de gehoorzaal door eenen toevloed van toehoorders vervuld, om den Letterkundigen Cursus bij te wonen van den Heer AMPÈRE, de zoon. De geleerde spre-

ker handelde over de poëzij der riddertijden en aan het einde van zijn onderwerp zijnde gekomen, haalde hij de vernuften van onzen tijd aan, die uit die poëzij schoone denkbeelden hadden ontleend. Toen de spreker op het punt stond om CHÂTEAUBRIAND te noemen, gisten reeds de toehoorders wien hij bedoelde, en tevens ontdekte men, dat de groote schrijver zelf in de zaal tegenwoordig wes. Terwijl aller oogen zich op hem vestigden, barstte een daverend handgeklap los, en toen de les was afgeloopen, volgden meer dan 600 jongelieden met ontbloote hoofden, in weerwil van den regen, en met eene eerbiedige stilte, eershalve den man, die het voorwerp was hunner geestdrift. Deze onttrok zich eindelijk aan hunne hulde; door in een rijtuig te gaan, en ook toen wilde men de paarden afspannen, om dezen Vorst der Fransche schrijvers aldus naar zijne woning te trekken. — Een der grootste lithographische steenen, welke tot hiertoe gebruikt zijn, is die welke ons thans de uitmuntende steendrukprent van SUDRE geleverd heeft, voorstellende de Sixtijnsche kapel te *Rome*, naar eene schilderij van INGRES. Deze schilderij heeft eene hoogte van 30 en eene breedte van 23 duim; en de steen heeft dezelfde grootte, zoodat de prent bij de getrouwheid der teekening ook dezelfde afmetingen als het oorspronkelijke voegt. De voortreffelijke uitvoering maakt nog bovendien deze steendrukprent tot eene opmerkelijke verschijning in de Geschiedenis der Lithographie.

ENGELAND. — In de Harleiaansche Verzameling in het Britsch Museum bestaat eene antiquarische zeldzaamheid, welke eenig in hare soort is. Het is een Handschrift van ARATUS met gekleurde figuren uit de tweede of derde eeuw. In het oudheidkundig Genootschap heeft, in de vergadering van den 20 der vorige maand, de Heer OTTLEY over dit zeldzaam stuk eene belangrijke voorlezing gehouden.

AFRIKA. — De Baron BOTTA, zoon van den beroemden Historieschrijver van dien naam, is van *Sennaar* te *Cairo* teruggekomen. Deze ondernemende jonge reiziger heeft vroeger met het Fransche schip *Héros* eene reis rondom de wereld gedaan en een aantal merkwaardigheden medegebragt, welke thans in het Museum te *Parijs* zich bevinden. In 1830 begaf hij zich naar *Egypte*, met oogmerk om in het binnenste van dit land door te dringen, en hij heeft aldaar belangrijke nasporingen omtrent den *Nijl* gedaan. Hij bleef een geruimen tijd te *Sennaar* en heeft in de weinig bezochte streken, welke hij heeft doorgezworven, eene verzameling bijeengebragt van tien à twaalfduizend zeldzame insecten, en eene menigte vellen van vogelen en viervoetige dieren, onder anderen verscheidene van de species *Ibis*, nog zeer weinig bekend in *Europa*.

AMERIKA. — In een Amerikaansch wetenschappelijk blad vindt men eene beschuldiging wederlegd tegen LINNAEUS, alsof deze beroemde kruidkundige, uit kwaadwilligheid tegen den niet minder beroemden BUFFON, den naam van de naar dezen genoemde plantensoort *Bufonia* opzettelijk met één *f* zou geschreven hebben, wanneer het woord beteekent *padde-plant*. De zaak is deze: die naam is oorspronkelijk aan de plant gegeven door SAUVAGES, in een werk, 't welk prijkt met eene opdragt, zoo eervol voor BUFFON, dat de weglating der eene *f* blijkbaar eene drukof schrijffout is. LINNAEUS heeft dit zonder erg nageschreven en was verontwaardigd, dat men hem zulk eene beleedigende bedoeling kon toeschrijven.

NEDERLANDEN. — De Steendrukkerij van den Heer J. D. STEUERWALD te *'s Gravenhage*, heeft zich reeds door onderscheidene kunstvoortbrengselen gunstig onderscheiden, en thans eene onderneming begonnen, welke haar nog aanmerkelijk in achting en vermaardheid kan doen winnen. Deze onderneming bestaat in de uitgave van steendrukplaten naar de beste schilderijen van voorname oude en hedendaagsche meesters, en is aanvankelijk met de inteekening van Z. M. onzen Koning, van onze koninklijke Princessen en van den Koning van *Pruissen* vereerd. Het is te wenschen, dat de Heer STEUERWALD door eene ruime inteekening in staat moge gesteld worden zijne onderneming te volvoeren en voort te zetten. Zijn plan toch heeft de dubbele waarde van bevorderlijk te zijn aan de inlandsche kunstvlijt en de meesterstukken onzer vaderlandsche schilders meer algemeen, en ook buitenlands, bekend te maken. Eene plaat naar eene schilderij van HOBBEMA is bereids als eene proeve in het licht gegeven, en geeft door de juistheid der teekening en de zuiverheid van den druk, de hoop, dat velen door dezelve zullen verlokt worden, om hunne namen bij de reeds aanwezige inteekenaren te voegen. — *Breda*. Onze stadgenoot de Heer J. OVERDUIN, ook als schrijver door eenige schei- en kruidkundige geschriften bekend, heeft eene uitvinding gedaan, welke in 't bijzonder voor horologiemakers van gewigt is. Het is namelijk bekend, dat ook de beste olie op rood of geel koper of op ijzervijlsel gelegd, deze metalen niet langer dan 8 of 10 dagen ongeoxydeerd laat, wanneer sommige dier metalen zelfs geheel zijn doorgewreten, terwijl de olie dik en lijmig geworden is. Het is den Heer OVERDUIN, na vele en langdurige proefnemingen, gelukt eene oliestof te vervaardigen, welke dit gebrek niet heeft. Verscheidene horologiemakers en kunstwerkers in meer taal in deze stad hebben deze oliestof op verzoek van den uitvinder beproefd, en de deugdelijkheid van dezelve erkend.

Bij de kommissie tot verzachting van het lot der slagtoffers van de overstroomingen in *Noord-Braband* zijn, sedert onze vorige opgave, ingekomen de volgende giften en bijdragen.

Van de gemeente O. en N. Gastel, bedrag der kollekte . . . *f* 14,75.
— — — Hilvarenbeek . . . . » 16,30.
— — — Luyksgestel . . . . » 9,29.
— — — Berchem . . . . » 23,00.

Door den heer *L. van Miert*, van een vriend H. Z., te Amst. » 62,00.
— — — *J. J. Salverda*, te Leeuwaarden, van eenige menschenvrienden aldaar . . . . » 60,83.
Door denzelven, voor de gemeente Megen, met een spreuk; zie *Leeuwaardsche Courant*, van 18 Februarij jl. . . » 5,05.
Door het 2e bat. 2e afd. Friesche schutterij, te Berchem en omstreken gekantonneerd, dadelijk bij de overstrooming voor de noodlijdenden te Berchem afgestaan, en in de algemeene kas overgebragt . . . . » 51,00.
Door den heer *F. C. Gordon*, van een onbekende uit Werkendam . . . . » 12,00.
Door den heer *H. de Wys*, van den eerwaarden heer *A. Bogaars*, R. K. Pastoor te Amsterdam, namens eenige menschenvrienden aldaar, behalven de *f* 176,70, vroeger als van een onbekende aangekondigd . . . » 28,00.
Door denzelven, namens J. C. M. te Gorinchem, een coupon, n°. 417 . . . . » $6,18\frac{1}{2}$.
Van heeren kommissarissen en directeuren van het muzijkgezelschap *de Harmonie* te Breda, de zuivere opbrengst van een aldaar, op den 10 Februarij jl., door dat muzijk-gezelschap gegeven concert, ten bedrage van . . . » 196,40.
Door den heer *F. van Lanschot*, van een onbekende . » 1,00.
— — — *F. van Gulick*, van N. N. N. te Delft . » 10,00.
— de heeren *Laarhoven en R. de Bly* te Gorinchem, van eenige menschenvrienden aldaar . . . » 46,75.
Door de boekhandelaars *Broese en Comp.* te Breda, van N. N. uit Tilburg, met de spreuk: *Dat de linkerhand niet wete wat de regterhand geve*, twee renversalen nos. 210 en 389 . . . . » 14,30.
Van het 1ste bataijon mobiele Zuid-Hollandsche schutterij te Waspik . . . . » 67,82.
Van de loge *de Edelmoedigheid* te 's Hertogenb., 2e bijdrage. » 25,00.
Van eenige heeren, die op de te 's Hertogenbosch rondgedragen lijst ingeteekend hadden, en bij het ophalen der gelden afwezig waren, het bedrag hunner inteekening . . » 30,00.
Van de gemeente Budel, bedrag der kollekte . . » 25,00.
— — — Maarheeze . . . . » 8,10.
— — — Rosmalen . . . . » 40,60.
Van de stad Oosterhout, koll. *f* 109,40; inschrijv. *f* 50,00.
te zamen . . . » 159,40.
Van de gemeente Heeze, kollekte . . *f* 52,45.
Door de kinderen, die kerkelijk onderwijs ontvangen » 3,16.
te zamen . . » 55,61.
Van den heer *H. de Wys*, door tusschenkomst van den heere *Martini Buys* te Amsterdam, van eenige menschenvrienden aldaar . . . . » $404,93\frac{1}{2}$.
Door de heeren *H. Palier en Zoon*, van P. B. C., te Gorinchem . . . . » 5,00.
Door den heer *J. T. Vermeulen*, door tusschenkomst van den heer staatsraad *Borret*, van H. te 's Hage . . » 40,00.

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

VRIJDAG, *den 7den Maart.*

TARWE. — Met weinig handel: 130 ℔ N. Zeeuwsche *f* 180; 128 N. Noord-Holl. *f* 180; 128 jarige B. Pools. *f* 220.
ROGGE. — Met weinig handel: 122 ℔ N. Overijss. *f* 138, bij gerijf.
GARST EN BOEKWEIT. — Zonder handel.
HAVER. — Stil: 85 N. fijne Vriessche *f* 80.
KOOL- EN LIJNZAAD. — Zonder handel.
OLIE. — Als voren.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 7den Maart.*

NEDERLANDEN. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Werkel. schuld $2\frac{1}{2}$	$49\frac{7}{8}$	$49\frac{7}{8}$	$49\frac{7}{8}$
Dito dito 5	95	$95\frac{1}{16}$	95
Uitgestelde dito . . .	$1\frac{3}{16}$		
Kansbill. dito. . . .	$22\frac{3}{8}$	$22\frac{3}{8}$	$22\frac{3}{16}$
Amort. Syndic. . $4\frac{1}{2}$	$89\frac{5}{8}$		
Dito dito . . $3\frac{1}{2}$	$71\frac{3}{8}$	$71\frac{1}{2}$	$71\frac{3}{8}$
Schatkistbiljett. . 6	$100\frac{1}{2}$	$100\frac{5}{8}$	$100\frac{1}{2}$
Oorlogslasten. . . 5	$100\frac{3}{8}$		
Leening 1831. . . 6			
Handel-Maats. . $4\frac{1}{2}$	$100\frac{5}{16}$	$100\frac{3}{8}$	$100\frac{5}{16}$
FRANKRIJK.			
Inschr. Grootb. 3			
ENGELAND.			
Dito per 12 Aug. 3			
SPANJE.			
Certificat. Amst. 5	$60\frac{3}{4}$	$60\frac{7}{8}$	$60\frac{3}{4}$
Dito *f* 1000 . . . 3	$40\frac{3}{16}$	$40\frac{1}{4}$	$40\frac{1}{4}$
Uitgest. 2 pc. Sch. 5	$14\frac{7}{16}$	$14\frac{5}{8}$	$14\frac{1}{2}$
Cert. Bons. Lond. 5	$26\frac{1}{2}$	$26\frac{7}{8}$	$26\frac{1}{2}$
NAPELS.			
Certificat. *L & B* 5			
Dito *Falc. & C.* 5	$87\frac{3}{4}$		
Leen. Lond. *R.* . 5			
RUSLAND.			
Obl. *Hope* $\frac{1798}{1816}$. 5	102		
Dito dito $18\frac{28}{30}$. 5	$102\frac{3}{8}$		

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Cert. dito $18\frac{31}{33}$. 5	$94\frac{3}{4}$	$94\frac{7}{8}$	$94\frac{7}{8}$
Obl. te London. 5	96		
Certif. te Hamb. 5			
Inschrijv. Assig. 6	$68\frac{3}{8}$		
Certificat. dito. . 6	$68\frac{1}{8}$		
POLEN.			
Aand. Loot. fl. 300.	$113\frac{1}{2}$	$113\frac{3}{4}$	$113\frac{5}{8}$
PRUISSEN.			
Dito dito R. 50. . .	$95\frac{3}{4}$		
OOSTENRIJK.			
Dito dito *f* 100. . .			
Dito dito » 250. 4			
Metalliek 5	$95\frac{13}{16}$	96	96
Dito Lond. gen. 5			
Dito. . . . . $2\frac{1}{2}$			
Oblig. *Goll & C.* 5	$98\frac{1}{4}$		
Dito. 4	$85\frac{1}{4}$		
Cert. Stadsb. dit. $2\frac{1}{2}$			
Ween. Bankact. 3	1545		
DENEMARKEN.			
Leening te Lond. 3			
BRAZILIEN.			
Dito *Rotschild.* 5	$72\frac{5}{8}$	$72\frac{3}{4}$	
GRIEKSCHE.			
Dito te London. 5			

** Ingevolge aankondiging in de *N. Bijdr.* voor de maand Febr. ll., worden Sollicitanten naar den openstaanden post van OPENBAREN SCHOOLONDERWIJZER op *de Heen*, gemeente Steenbergen, uitgenoodigd tot den 1sten April aanstaande.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

Verpachting van Tollen.

De AGENT VAN HET DOMEIN te BREDA, als daartoe geautoriseerd, zal, op Maandag den 17den Maart 1834, 's morgens om 10 ure, op het Stadhuis te Breda, al of niet in tegenwoordigheid van den Heere Inspecteur der Domeinen in het eerste ressort, en ten overstaan van den Heere Burgemeester der Stad Breda, voor den termijn van 3 jaren, ingaande den 1sten April 1834 te middernacht, publiek verpachten:

De ONTVANGST der TOLGELDEN aan de Barrières op de groote wegen der 1ste klasse nº 5, 7 en 8 in genoemd Agentschap, breeder bij billetten omschreven.

De algemeene en speciale voorwaarden van verpachting, mitsgaders het tarief voor den ontvangst der tolgelden, liggen ter lezing ten kantore van den Heere Administrateur der Domeinen, in het eerste ressort te Arnhem en van den ondergeteekende Agent, en voorts te Breda in het Koffijhuis bij *Pijtak*, terwijl bij de Opzieners op de groote wegen *J. Lugten* te Terheyden en *A. Hoosemans* te Raamsdonk nadere informatien te bekomen zijn.

Breda, den 3. Maart 1834.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

** Aanstaande Maandag den 10den Maart 1834 en volgende dagen, beginnende des namiddags ten 2 ure, *Publieke Verkooping* in het groote verkoopings-lokaal over de Militaire Ziekenzaal, van eene zeer aanzienlijke partij ELLEN GOEDEREN, bestaande in beste Engelsche- en Zwitsersche Katoenen en bonten Gingangs, Zijden- en Katoenen Navarinos, witte Goederen, Zijden- en andere Schwals, enz. enz.

Gemelde Goederen zijn Maandag voormiddag van 9—12 ure aldaar voor een ieder te zien.

DOOR VERANDERING VAN WOONPLAATS

UIT DE HAND TE KOOP

om terstond te kunnen aanvaarden:

De HUIZINGE *PLANTLUST*, met alle de daaraan behoorende GEBOUWEN, BEPOTINGEN en BEPLANTINGEN, te zamen groot 9 bunders; staande en gelegen in de Volkrijke Gemeente *Waalwijk*, Provincie *Noord-Braband*. Dit GOED is ook zeer geschikt en gelegen tot het aanleggen eener Fabriek; te bevragen met *gefrankeerde*-brieven bij den Eigenaar Mr. J. P. SCHOLTEN VAN GANSOIJEN en bij den Timmerman A. J. BROESBAMP aldaar.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene BRANDSPUIT, bestaande in Zuig- en Perspomp, met Lederen- en Linnen Slangen, benevens alles wat tot eene komplete Spuit behoord; zijnde zoo goed als nieuw en van een middelmatig kaliber, wordende alleen verkocht uit hoofde de verre afstand van water een zwaarder werk vereischt. Te bevragen bij HENRICUS SCHRAUWEN, Burgemeester van *Etten* en *Leur.*

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

IN DIENST VAN HET GENERAL POST-OFFICE. — VOOR

PASSAGIERS EN GOEDEREN.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company te Londen, in bovengemelde dienst, vertrekken geregeld van Rotterdam en Londen iederen Woensdag en Zaturdag; zijnde zulks van Rotterdam bepaald op:

Woensdag den 12. Maart, des morgens ten 11 ure.
Zaturdag » 15. » » namiddags » 12 »

Nadere inlichtingen bij de Agenten: W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

Door het hervatten der dienst der Stoomboot *WILLEM DE EERSTE*, wordt de dienst door de 's Hertogenbossche Stoomboot *SOCIETEIT*, bepaald als volgt:

Van 's HERTOGENBOSCH naar ROTTERDAM: elken Maandag, Woensdag en Vrijdag, des morgens om 9 uren.

Van ROTTERDAM naar 's HERTOGENBOSCH: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des morgens om 7 ure; Zaturdag van ROTTERDAM naar GORINCHEM, in verband met de Stoomboot *JULIA* op 's Hertogenbosch, des morgens om 7 ure, en van GORINCHEM naar ROTTERDAM, des middags om 12 ure.

Bij het aankomen te Rotterdam rijdt er dadelijk eene Diligence naar 's Gravenhage, welke des morgens om 4½ uur afrijdt bij J. STAATS, op de Bierkade, om voor het vertrek der Stoomboot te Rotterdam aan te komen.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

Maart 1834.

Van *Middelburg.*	Van *Rotterdam.*
Donderdag den 13, 's morg. 5 uur	Vrijdag den 14, 's morg. 5½ uur
Zondag » 16, » 7 »	Dingsdag » 18, » 8 »

** In den loop des vorigen jaars is bij den Boekhandelaar *C. A. THIEME*, te *Arnhem*, van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

I. NIEUW NEDERDUITSCH-FRANSCH EN FRANSCH-NEDERDUITSCH WOORDENBOEK, door *S. J. M. van Moock*, 1ste stuk, A—G. . . . . *f* 3,12½.

De andere stukken, welke met dit het vervolg uitmaken op het algemeen gunstig bekende en beoordeelde Woordenboek voor de Fransche en Nederduitsche Talen, door opgenoemden Schrijver, zullen zoo spoedig doenlijk worden uitgegeven. De bezitters van het eerste deel, die het bovengenoemde 1ste stuk van het 2de deel nog niet hebben ontvangen, gelieven hunne opgave deswege ten spoedigste te doen bij hunne respective Boekverkoopers, of anders onmiddellijk aan den Uitgever zelven in te zenden.

II. J. D. PASTEUR, *Handboek* voor de Officieren van het Korps Ingenieurs, Mineurs en Sappeurs, 4de deel, of Aanhangsel op de drie deelen van genoemd werk. . . . . . . » 1,25.

Dit belangrijk werk, waarvan nog eenige komplete exemplaren voor den prijs van *f* 13,25 te bekomen zijn, kan niet geacht worden uitsluitend voor de drie opgenoemde vakken geschreven te zijn, maar tevens een nuttig Handboek te wezen voor de Ambtenaren bij den Waterstaat, Aannemers van publieke Werken, Architecten, enz. enz.

III. DöRING, *Vertalings-Proeven* voor gevorderde Leerlingen in de Latijnsche taal; 2 deelen, 2de druk, op nieuw nagezien en verbeterd door *Prof. Bosscha*. . . . . . . » 2,65.
Eerste deel afzonderlijk. . . . . . . *f* 1,40.
Tweede » . . . . » 1,25.

IV. JACOBS EN DöRING, *Latijnsch Leesboek* ten dienste der Nederlandsche jeugd, bewerkt door *G. Leen*, Rector te Zwolle, 2de deel. . . . . » 1,10.
3de » . . . . » 1,60.
5de » . . . . » 1,10.

Het 4de deel van dit nuttige, en met zoo veel vrucht op verscheiden scholen gebruikt wordende, leesboek is ter perse.

V. VAN DRIEL EN GöRLITZ, *Gedachten over Onderwerpen*, het Lager Onderwijs betreffende, 2de druk. . . . . » 1,00.

Dit hoogst nuttig werkje kan den jongen Onderwijzeren niet genoeg worden aanbevolen.

VI. OORDEEL NIET VOOR HET TIJD IS; *dus weet of wacht.* Een geschiedkundig overzigt der jaren 1829 en 1831, in romantischen vorm; gr. 8º. . . . . » 2,00.

Een onderhoudend geschreven werkje over de Fransche revolutie en den Belgischen opstand in 1830, zeer aanbevelenswaardig voor Leesgezelschappen.

Voorts heeft bij denzelfden Uitgever de pers verlaten een

NIEUWE DRUK.

Van 1º. SAMMLUNG *auserlesener Geschichten und Erzählungen*, zum Nutzen und Vergnügen derer, welche die Deutsche Sprache erlernen wollen; kl. 8º. 5te auflage. . . *f* 0,75.

2º. W. VAN DEN HONAARD, Kaart van het Koningrijk der Nederlanden, zonder Namen, voor Schoolgebruik, met eene afzonderlijke Naamlijst. . . . . » 0,70.

In dezen Nieuwen Druk zijn eenige verbeteringen, benevens de geprojecteerde grensscheiding tusschen Nederland en Belgie, aangewezen.

en 3º. WILLEMSEN, *de Duitsche Kindervriend in eenen Hollandschen veranderd*; 1ste stukje, nieuwe druk. . . » 0,25.

EN VENTE CHEZ BROESE ET COMP.:

Mémoires de Mirabeau, précédés d'une étude sur *Mirabeau* par *Victor Hugo*. . . . . *f* 1,60.
Victor Hugo, Odes et poésies diverses. 2 vol. . . » 2,50.
——— Marie Tudor. . . . . » 1,10.
Desbordes Valmore, les livres des petits enfans . . » 1,35.
Traité sur l'économie des machines et des manufactures par *Barbage* traduit de l'anglais par *Biot*. . . . » 2,20.
Petit Dictionnaire de la langue française suivant l'orthographe de l'académie par *Hocquart*. . . . . . » 2,30.
Dictionnaire de poche de la langue française, par *P. A. Delannoy*. . . . . » 1,40.
Théatre Complet de l'Auteur, contenant toutes les pièces composées par l'Auteur seul ou en société, chaque livraison . . . . . . » 0,40.
Grammaire des Grammaires, ou analyse raisonnée des meilleurs traités, par *Girault Duvivier*, 9me édition, par *A. Baron*. 2 vol. . . . . » 4,20.
Aide-Mémoires d'Artillerie. . . . . . . » 4,—
Stratagèmes, Militaires et ruses de guerre. 2 vol. . » 3,—
Le Caserne, Moeurs Militaires, par *Emon Vidal* et *J. Desmart* » 1,20.
Œuvres de Balzac, les Cent Contes Drolatiques. 2. vol. » 3,00.
De *Balzac*, Scènes de la vie de province. 2 vol. . » 3,—
——— la Peau de Chagrin, 2 vol. . . . » 2,—
——— le Médecin de Campagne. 2 vol. . . » 2,80.
Leçons Françaises de Littérature et de Morale par *MM. Noël et de la Place*, 19me édition. 1 vol. . . . » 3,60.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.